

Kulutusluottojen korkojen muutoksen vaikutus kuluttajakäyttämiseen

Sofia Valge

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelma

Amk-opinnäytetyö

2024

Tiivistelmä

Tekijä(t) Sofia Valge
Tutkinto Tradenomi
Raportin/Opinnäytetyön nimi Kulutusluottojen korkojen muutoksen vaikutus kuluttajakäyttäytymiseen
Sivu- ja liitesivumäärä 32+4
<p>Tämän opinnäytetyön keskeisenä tavoitteena on selvittää, miten korkojen muutokset ovat vaikuttaneet suomalaisten kuluttajien käyttäytymiseen ja päätöksiin liittyen kulutusluottoihin. Opinnäytetyön teoriaosuudessa tutkitaan Suomen kulutusluottotilannetta, korkoja, säädöksiä ja uudistuksia. Teoriaosuus antaa kattavan kuvan näistä aiheista.</p> <p>Raportin teoriaosuudessa käsitellään erilaisia markkinoilta löytyviä kulutusluottoja, kuten vakuudettomia, vakuudellisia, kertaluottoja ja tililuottoja. Lisäksi raportti käsittelee kulutusluottojen hinnoittelua, Euribor-korkoja sekä lainsäädännöllisiä uudistuksia ja muutoksia, kuten korkokatto ja vuonna 2024 julkaistu Positiivinen luottorekisteri. Positiivisen luottorekisterin avulla odotetaan pystyvän vähentämään kuluttajien ylivelkaantumista ja parantamaan kuluttajien taloudellisia tilanteita.</p> <p>Opinnäytetyö sisältää tutkimuksen, joka on toteutettu käyttäen määrällistä eli kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Tutkimuksessa tutkitaan satunnaisotannalla valittujen henkilöiden kulutusluottotilannetta sekä suhtautumista korkojen muutoksiin ja niiden aiheuttamia mielipiteitä kyselyn avulla.</p> <p>Raportissa tuodaan esille kulutusluottojen suuri merkitys suomalaisissa kotitalouksissa sekä kulutusluottojen hinnoitteluun ja takaisinmaksuun liittyviä tekijöitä. Tutkimuksen avulla pääsee näkemään vastuullisesta luotonannosta löytyvän tiedon sekä korkomuutoksien vaikutuksen merkityksen yhteiskunnalle. Tuloksista on hyötyä sekä kuluttajille että rahoitusalan toimijoille, sillä tutkimus antaa tietoa kulutusluottojen nykyhetkisestä tilanteesta ja merkityksestä sekä tarjoaa hyvän pohjan mahdollisille jatkotutkimuksille aiheesta.</p>
Asiasanat Kulutusluotto, korko, kuluttaja, vakuus, luotonmyöntäjä

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Tutkimuksen taustaa	1
1.2	Tutkimusongelmat, tavoitteet ja tutkimuksen rajaus	2
2	Kulutusluotot	3
2.1	Erilaisia luottoja	3
2.2	Vakuudettomat kulutusluotot	4
2.3	Vakuudelliset kulutusluotot	4
2.4	Kulutusluottojen hinnoittelu ja takaisinmaksu.....	5
2.4.1	Kulutusluottojen hinnoitteluperusteet.....	6
2.4.2	Takaisinmaksuehdot ja -ajat	7
2.4.3	Luoton nopeampi takaisinmaksu	8
2.4.4	Esimerkkejä kulutusluottojen hinnoittelusta.....	8
2.5	Kulutusluottojen hakemisen ehdot	10
3	Kulutusluottojen korot	11
3.1	Korkokatto	11
3.2	Koronapandemian vaikutus kulutusluottojen korkoihin	12
3.2.1	Euribor-viitekoron muutokset	12
3.2.2	Kulutusluottojen korkojen muutokset	13
4	Kulutusluottojen määrät	16
4.1	Kulutusluottojen suosio Suomessa	16
5	Positiivinen luottorekisteri.....	18
5.1	Rekisterin käyttö ja vaikutukset	18
6	Kysely	19
6.1	Kohderyhmä	19
6.2	Tutkimusmenetelmä	19
6.3	Kyselyn toteutus ja tulokset	20
7	Johtopäätökset	27
8	Pohdinta	29
	Lähteet	30
	Liitteet	33
	Liite 1. Kyselylomake	33

1 Johdanto

Kulutusluottojen merkitys suomen kotitalouksissa on kasvanut merkittävästi viime vuosien aikana, sillä kotitaloudet ovat joutuneet hankaliin tilanteisiin jatkuvasti nousevien elinkustannuksien sekä inflaation takia. Samalla kulutusluottoja markkinoidaan verkossa yhä enemmän ja kulutusluottojen hakeminen verkosta on muuttunut todella helpoksi erilaisten digipankkien sekä välityspalveluiden takia. Suuri vaikutus kulutusluottomarkkinoihin on ollut vuonna 2020 alkaneella koronapandemialla, joka aiheutti ensin korkojen laskun, mutta taloustilanteen tasaantuessa ja inflaation kiihtyessä korot lähtivät nopeasti nousuun ja nousivat korkeimpiin lukemiin moniin vuosiin. Korkojen nousu vaikuttaa monien kuluttajien taloudelliseen tilanteeseen merkittävästi ja sitä myötä lisää heidän taloudellista epävarmuuttansa sekä nykyhetkessä että tulevaisuutta ajatellen.

Ennen kulutusluottojen hinnoittelua rajoittavien lakimuutoksien voimaantuloa kuluttajat olivat ottaneet hyvin kalliita, jopa satojen prosenttien koroilla olevia luottoja. Nykyään hyvin suurena osana kulutusluottojen markkinointia ovat yhdistelylainat, joiden avulla monet pyrkivätkin nyt maksamaan aiemmin ottamiaan kalliita luottojaan pois. Näiden lisäksi kulutusluottoja markkinoidaan myös monien muiden menojen kattamista varten otettavaksi. Tilanteissa, jossa täytyy tehdä hankintoja tai rahat ei riitä arjen kulujen kattamiseen, kulutusluotto saattaa kuulostaa monelle houkuttelevalta ja helpolta vaihtoehdolta tuodakseen helpotusta arkeen ja taloudelliseen tilanteeseen. Kulutusluottoja löytyykin jo melkein joka toiselta suomalaiselta ja näistä kulutusluotoista yli puolet ovat vakuudettomia luottoja (Makkonen 2016, 40).

1.1 Tutkimuksen taustaa

Olen työskennellyt noin 2,5 vuotta vakuudettomien kulutusluottojen parissa ja siten seurannut läheltä suomalaisten talouksien velkatilanteita sekä ihmisten suhtautumista asiaan. Viimeisten vuosien aikana on tapahtunut myös hyvin paljon muutoksia taloudessa, lainsäädännössä ja sitä myötä kulutusluottomarkkinoilla. Minulla ei ollut paljoakaan tietoa kulutusluotoista tai niiden määristä ennen kuin aloitin työskentelyn nykyisessä työpaikassani. Yllätyin suuresti siitä määrästä, mitä suomalaisilla on velkaa ja, missä tilanteissa velan ottamiseen on jouduttu. Myös ihmisten suhtautuminen nykyisiin sekä uusiin luottoihin on hyvin erilainen tapauskohtaisesti. Töissä saatu tieto ei kuitenkaan ole se ainoa oikea, joten halusin tutkia syvällisemmällä tasolla tilastojen sekä tutkimuksen avulla, mikä on luottojen todellinen tilanne ja ihmisten suhtautuminen asiaan sekä miten talouden muutokset ovat todellisuudessa vaikuttaneet kuluttajien käyttäytymiseen. Osa tässä opinnäytetyössä löytyvästä tiedosta onkin peräisin omasta kokemuksestani alalla työskennellessäni.

1.2 Tutkimusongelmat, tavoitteet ja tutkimuksen rajaus

Tämän tutkimuksen keskeisenä tavoitteena on selvittää, miten korkojen muutokset ovat vaikuttaneet kuluttajien käyttäytymiseen ja päätöksiin liittyen kulutusluottoihin. Opinnäytetyössä tutkitaan Suomen kulutusluottotilannetta, korkoja ja säädöksiä teoriapohjan avulla ja satunnaisotannalla valittujen henkilöiden kulutusluottotilannetta sekä suhtautumista korkojen muutoksiin ja niiden aiheuttamia mielipiteitä empiirisen tutkimuksen eli kyselyn avulla.

Opinnäytetyössä käydään pintapuolisesti läpi kaikkia kulutusluottomuotoja, mutta keskitytään enimmäkseen vakuudettomiin sekä vakuudellisiin kertaluottomuotoisiin kulutusluottoihin. Opinnäytetyössä tarkastellaan suomalaisia kulutusluotto- sekä korkomarkkinoita ja niiden muutoksia pääasiassa viimeisen viiden vuoden ajalta vuoteen 2024 asti. 5 vuoden aikavälin rajauksella pystyy tarkastelemaan suurimpia korko sekä sääntelymuutoksia markkinoilla, jotka vaikuttavat merkittävästi tämänhetkiseen kulutusluottotilanteeseen. Opinnäytetyössä tutkitaan sekä perinteisten suurimmalle osalle tuttujen talletuspankkien myöntämiä luottoja sekä ehkä hieman tuntemattomana käsitteenä olevan digipankkien myöntämiä luottoja.

Alkuun teoriaosuudessa käydään läpi kulutusluottoja käsitteenä sekä erilaisia kulutusluottojen muotoja Suomen markkinoilla. Avataan myös erilaisia kulutusluottoihin liittyviä ehtoja sekä eri toimijoiden välisiä eroja esimerkiksi hinnoittelussa. Seuraavaksi tarkastelussa on kulutusluottojen korot sekä niiden muutokset lakimuutoksien sekä koronapandemian myötä. Erilaisten tilastojen perusteella tutkitaan korkojen konkreettisia muutoksia viimeisten viiden vuoden ajalta.

Opinnäytetyön neljännessä luvussa perehdytään todellisiin kulutusluottojen määriin Suomessa sekä kotitalouksien mukaan että kokonaismäärien osalta. Viimeisenä aiheena teoriaosuudessa käsitellään juuri julkaistua positiivista luottorekisteriä, jolla on julkaisun jälkeen ollut merkittävä vaikutus kulutusluottojen myöntämisen sekä hinnoittelun osalta. Teoriaosuuden jälkeen avataan kyselyn avulla tekemääni tutkimusta kulutusluotoista ja sen tuloksia. Lopuksi esitellään tutkimuksen johtopäätökset sekä omaa pohdintaani työn etenemisestä sekä onnistumisesta.

2 Kulutusluotot

Kulutusluotto on rahoitusmuoto, jonka kulutusluotonmyöntäjät myöntävät yksityishenkilöille. Kulutusluottojen käyttötarkoitusta ei ole yleensä erikseen rajattu eli useimmiten asiakas voi päättää itse, mihin lainatut rahansa haluaa käyttää. Tähän kuitenkin poikkeuksena jotkut muun muassa yhdistelytarkoitukseen luottoja myöntävät laitokset, kuten esimerkiksi Resurs Bank ja Bank Norwegian, jotka pyytävät asiakkailta nykyisten kulutusluottojensa maksutiedot ja maksavat asiakkaan nykyiset luotot pois hänen puolestaan eivätkä rahoja asiakkaan tilille. (Resurs Bank s.a.; Bank Norwegian s.a.)

Kulutusluottoja myöntävät yksityishenkilöille monet eri tahot, kuten esimerkiksi pankit ja pankkisivonaiset rahoitusyhtiöt, mutta on myös paljon muita kulutusluotonantajia. Ennen vuotta 2023 näistä ainoastaan pankit ja pankkisivonaiset rahoitusyhtiöt olivat Finanssivalvonnan piirissä, mutta 1.7.2023 Finanssivalvonta alkoi valvomaan myös kaikkia muita kulutusluotonmyöntäjiä. Kaikki nämä toimijat kuuluvat Finanssivalvonnan ylläpitämään luotonantaja- ja vertaisainavälittäjärekisteriin. Jos ei toimija rekisteriin kuulu, ei ole sillä oikeutta myöntää luottoja Suomessa. Luottojen myöntämiseen suomessa ei kuitenkaan tarvitse olla erillistä toimilupaa, riittää siis, että toimija on ilmoittautunut rekisteriin. (Finanssivalvonta 2018a)

2.1 Erilaisia luottoja

Kulutusluotot jaetaan kahteen eri kategoriaan, kertaluotot ja tililuotot. Kertaluotot ovat niin sanottuja perinteisiä pankkilainoja tai pienlainoja, jotka luotonmyöntäjä maksaa asiakkaan tilille kokonaisuudessaan ja, jonka asiakas maksaa takaisin sovituksessa ajassa kuukausittaisina maksuerinä. Kulutusluottoihin kuuluvat varsinaisten pankkilainojen lisäksi myös tililuotoiksi kutsutut erilaiset osamaksut, joustoluotot ja luottokortit. (Kuluttajaliitto s.a.)

Erona perinteisiin kertaluottomuotoisiin kulutusluottoihin takaisinmaksun osalta, luottokorteissa ja osamaksuissa on usein mahdollisuus maksaa luotto takaisin sovittu korottoman maksuajan sisällä, jolloin luoton ottajalle ei aiheudu luotosta korkokuluja. Useimmiten termillä kulutusluotto viitataan lainaan, joka myönnetään kuluttajalle ilman vakuuksia tai takaajaa. Nämä vakuudettomat kulutusluotot ovat usein koron osalta vakuudellisia luottoja kalliimpia, sillä luotonmyöntäjille aiheutuu näistä isompi riski kuin vakuudellisista luotoista. Tapauksissa, joissa luotonottaja ei maksa vakuudeton luottoa takaisin, luotonmyöntäjällä ei ole mahdollisuutta saada rahojaan takaisin luoton vakuudesta.

Joissain tapauksissa luotonmyöntäjien markkinoinnissa törmää sanaan kulutusluotto myös vakuudellisten lainojen kohdalla. Myös esimerkiksi ajoneuvojen ostoon solmittavat

osamaksusopimukset, joissa ostettava ajoneuvo toimii kuitenkin saatavan rahoituksen vakuutena, lasketaan kulutusluotoiksi. (Verrattu 2024)

2.2 Vakuudettomat kulutusluotot

Vakuudettomilla kulutusluotoilla tarkoitetaan luottoja, jotka saa ilman omaisuuden kiinnittämistä luoton vakuudeksi. Vakuudettoman luoton hakeminen on myös helpompaa ja nopeampaa kuin vakuudellisen, sillä hakemuksen voi täyttää verkossa itsenäisesti joustavasti, milloin vain ilman ylimääräisiä lisäselvityksiä ennen tarjouksen hyväksymistä. Vakuudettomia luottoja voi käyttää esimerkiksi remontiin, hankintoihin tai viime vuosina yleistyneeseen lainojen yhdistämiseen. Lainoja yhdistämällä asiakkaat, joilla on entuudestaan esimerkiksi useita korkeakorkoisia luottoja, pystyvät maksamaan uudella useimmiten edullisemmalla luotolla nämä vanhat pois ja säästämään maksamalla ainoastaan yhden luoton edullisempia kuluja. Vakuudettoman kulutusluoton kuluihin kuuluvat korot sekä luotonhoitomaksut. Paras tapa nähdä luoton todelliset kustannukset on tutkimalla todellista vuosikorkoa, joka sisältää sekä nimelliskoron että luotonhoitomaksut. Näiden lisäksi luoton loppusummaan vaikuttaa luoton takaisinmaksuaika. Mitä nopeammin luoton maksaa takaisin sitä vähemmän pääoman päälle kertyy muita kuluja. (OP s.a. a.)

Vakuudetonta kulutusluottoa pystyy hakemaan verkossa hyvin useasta eri paikasta. Myös mahdollinen lainasumma vaihtelee suuresti sen mukaan, mistä luottoa päättää hakea. Esimerkiksi suomalaisille hyvin tuttu talletuspankki Osuuspankki myöntää vakuudetonta kulutusluottoa 2000 eurosta 30 000 euroon asti (OP s.a. a.). Kulutusluottoja ei tarvitse hakea aina jokaisen pankin sivuilta erikseen. Kuluttajien lainan hakemista on helpotettu merkittävästi lainavertailupalvelujen avulla, jotka vertailevat asiakkaiden puolesta useiden eri lainanmyöntäjien lainatarjouksia. Näillä sivustoilla asiakkaan tarvitsee täyttää ainoastaan yksi hakemus, jonka sitten nämä välityspalvelut lähettävät pankkikumppaneilleen ja saamansa vastaukset eli mahdolliset tarjoukset taas asiakkaalle, joista asiakas voi tehdä itse päätöksensä. Toisena esimerkkinä juuri sellaisen kulutusluottovälittäjän Axolaina kautta vakuudetonta kulutusluottoa voi hakea 500 eurosta jopa 70 000 euroon asti (Axolaina s.a.). On myös sivustoja, joiden kautta pystyy hakemaan pienempiä summia. Esimerkiksi kulutusluottomyöntäjän Bondora kautta kulutusluottoa voi hakea 100 eurosta 10 000 euroon (Bondora s.a.).

2.3 Vakuudelliset kulutusluotot

Vakuudellinen kulutusluotto on nimensä mukaisesti luotto, jota ottaessa luotonottajan täytyy asettaa lainan vakuudeksi omaisuuttaan, kuten esimerkiksi kiinteistöä tai sijoituksia. Vakuudellinen luotto on hyvä vaihtoehto ihmisille, joiden tarkoitus on tehdä suuria hankintoja ja, jotka tarvitsevat luotolleen pidemmän takaisinmaksuajan. Vakuudellisen luoton saa useimmiten edullisemmilla

ehdoilla kuin vakuudettoman, mutta sen saaminen ei kuitenkaan ole kaikille ihan yhtä helppoa. Vakuuden asettaminen luotolle saattaa tulla esteeksi esimerkiksi nuorilla henkilöillä, jotka eivät ole vielä ehtineet kerryttää omaisuuttaan tai taloudellisesti heikommassa tilanteessa olevilla, jotka hyötyisivät vakuudellisen luoton edullisemmista ehdoista, mutta, joilla ei kuitenkaan ole vakuudeksi asetettavaa omaisuutta. Vaikka vakuudellisen luoton saa useimmiten edullisemmin kuin vakuudettoman luoton, täytyy sitä ottaessa kuitenkin harkita omaa maksukykyä, sillä tilanteessa, jossa luoton takaisinmaksu ei onnistu, saattaa vakuudeksi asettaman omaisuuden menettää kokonaan.

Vakuudellinen kulutusluotto-nimellä kulutusluottoa tarjoaa esimerkiksi Osuuspankki. Heidän mainostama vakuudeton kulutusluotto on tarkoitettu suurempiin hankintoihin kuin mitä asiakas voisi tehdä vakuudettomalla kulutusluotolla. Osuuspankilta vakuudellista lainaa on mahdollista hakea 10 000 eurosta ylöspäin ilman ylärajaa ja sen mainostetaan olevan edullisempaa kuin vakuudettoman luoton. Tarkemmalla nimityksellä Osuuspankin pankkilainaa voi hakea, jos luotolle on mahdollista laittaa vakuudeksi omistusasunto, sijoituksia, säästöjä tai metsää. Kuitenkaan omaisuus, kuten esimerkiksi auto tai kulutustavarat, eivät kelpaa Osuuspankin pankkilainan vakuudeksi. Pankki pystyy tarjoamaan asiakkailleen vakuudellista luottoa pienemmällä korolla, koska tilanteessa, jossa asiakas ei maksakaan luottoaan takaisin, pankki pystyy realisoimaan vakuutena käytettyä omaisuutta luottosumman kattamiseksi. Luotonantaja ottaa siis luottoa myöntäessä pienemmän riskin, joka näkyy luoton hinnoittelussa. (Op s.a. b.)

Myös vakuudellista kulutusluottoa pystyy Osuuspankilta hakemaan verkossa. Vastauksessa saattaa kuitenkin kestää hieman pidempään kuin vakuudetonta kulutusluottoa hakiessa, sillä hakemusprosessissa pankin täytyy aina tapauskohtaisesti laskea asiakkaan käyttämän vakuuden vakuusarvo, jotka vaihtelevat sen mukaan, mitä vakuutta asiakas käyttää. (Op s.a. b.)

2.4 Kulutusluottojen hinnoittelu ja takaisinmaksu

Kulutusluottojen hinnoilla ja takaisinmaksuehdoilla on hyvin suuri rooli kuluttajan päätöksessä kulutusluoton ottamisen suhteen. Varsinkin tämänhetkisessä taloustilanteessa kuluttajat ovat yhä tarkempia rahankäytöstään ja kulutuspäätöksistään. Omaa maksukykyä arvioidaan tarkasti ja luottojen ehtojen halutaan olevan joustavia. Niinpä joustavuutta rajoittavat tekijät, kuten korkeat kustannukset kulutusluotossa tai tiukat ehdot takaisinmaksussa, vaikuttavat suuresti kuluttajan päätökseen, ottaako hän luottoa vai ei.

Asiakas pystyy parhaiten vertailemaan luottojen hintoja todellisen vuosikoron avulla, joka luotonmyöntäjän on aina ilmoitettava luoton hinnoittelussa. ” Todellisella vuosikorolla tarkoitetaan korkoprosenttia, jossa luoton varsinaisen korkoprosentin lisäksi otetaan huomioon muut

luottokustannukset (esimerkiksi tilinavausmaksu, osamaksulisä, tilinhoito- ja käsittelymaksut) sekä lyhennysaikataulu.” (Finanssivalvonta 2018b)

2.4.1 Kulutusluottojen hinnoitteluperusteet

Työni puolesta olen selvittänyt hyvin paljon luotonmyöntäjien sekä asiakkaiden kanssa sitä, mihin luottojen hinnoittelu perustuu ja, minkä perusteella asiakkaille luottotarjouksia tehdään. Kulutusluottojen hinnoittelu ja takaisinmaksu perustuvat lainaa antavan tahon riskiarvioon ja arvioon asiakkaan maksukyvyistä. Luottotarjoajat tarkastavat asiakkaan hakemuksen sekä tarkemmat tiedot heidän taloudellisesta tilanteestaan aiemmin perinteisestä luottorekisteristä ja nykyään uudesta positiivisesta luottorekisteristä, josta kerrotaan opinnäytetyössä myöhemmin. Korkeamman riskin asiakkaille, joilla on huonompi takaisinmaksukyky, luotonmyöntäjät usein asettavat korkeammat korot ja kulut sekä pidemmän takaisinmaksuajan tuoton varmistamiseksi. Pidemmän takaisinmaksuajan avulla asiakkaan kuukausierä on pienempi, jolloin todennäköisyys sille, että asiakas pystyy luottoa kuukausittain lyhentämään, on suurempi. Kuten jo aikaisemmin mainittu, myös luoton vakuuden puuttuminen tarkoittaa korkeampaa korkoa sekä korkeampia kuluja lainalle. Vakuudellisten luottojen osalta, luotolle asettaman vakuuden arvo saattaa vaikuttaa luoton hinnoitteluun. Korkojen hinnoitteluun saattavat vaikuttaa myös kuluttajanlainsäädäntö, joka on asettanut luotoille korkokaton sekä kilpailu luottomarkkinoilla eri toimijoiden välillä.

Ennen luoton myöntämistä, luotonmyöntäjällä on aina velvollisuus tarkistaa luottoa hakevan kuluttajan luottokelpoisuus varmistaakseen, että kuluttaja on kykeneväinen maksamaan luottoa takaisin sopimuksessa sovittujen ehtojen mukaisesti. Jos kuluttajalla ei ole tarkistettujen tietojen mukaan edellytyksiä luoton takaisinmaksuun, ei hänelle saa Suomessa luottoa myöntää. Vähintä, mitä luotonmyöntäjän täytyy luottokelpoisuuden osalta varmistaa, on asiakkaan luottotiedot, ellei kyseessä ole asiakas, jonka taloudellinen tilanne on luotonmyöntäjälle tiedossa esimerkiksi aiemmin voimassa olleen luottosopimuksen perusteella. Toisena poikkeuksena luottotietojen tarkistamiseen on tilanne, jossa asiakkaan kotimaassa ei näitä tietoja ole saatavilla. Luottotietojen tarkistamisen lisäksi, luotonmyöntäjän pitäisi selvittää asiakkaan luottokelpoisuus myös kaikkien mahdollisten asiakkaasta saatavilla olevien taloudellisten tietojen perusteella. Näistä vaatimuksista säädetään kuluttajansuojalain 7 luvun pykälässä 14. (Peltonen & Määttä 2015, 505)

Luotonmyöntäjä voi tarjota asiakkaalle joko vaihtuvaa tai kiinteää korkoa. Vaihtuvassa korossa luoton korko on sidottuna johonkin viitekorkoon, jonka muuttuessa laina-aika tai kuukausierän määrä muuttuu suhteessa koron muutokseen. Muutos voi olla joko positiivinen tai negatiivinen riippuen siitä, mihin suuntaan viitekorko muuttuu. Kiinteä korko luotossa tarjoaa asiakkaalle enemmän turvallisuutta ja ennakoitavuutta, sillä luoton kustannukset eivät muutu takaisinmaksuajan aikana.

2.4.2 Takaisinmaksuehdot ja -ajat

Työni puolesta keskustelen sekä asiakkaiden että luotonantajien kanssa hyvin paljon erilaisista maksuvaihtoehdoista kulutusluotoille ja olen saanut hyvin kattavan käsityksen molempien osapuolien pääasiallisista tavoitteista ja toiveista. Jokaisella asiakkaalla on erilaiset tarpeet sekä toiveet ottamansa luoton suhteen sekä hyvin erilaiset taloustilanteet, joihin luoton ehdot täytyy sovittaa. Luotonantajat taas tavoittelevat asiakkaiden kohdalla mahdollisimman pientä riskiä sekä varmuutta tuotosta, mutta jotta asiakas päätyisi luoton ottamaan, täytyy myös luotonantajan tulla vastaan usein luoton ehdoissa esimerkiksi takaisinmaksuajan tai koron osalta. Sekä vakuudellisissa että vakuudettomissa kulutusluotoissa takaisinmaksuehdot ovat yleensä suunniteltu vastaamaan asiakkaan maksukykyä ja mahdollistavat joustavuuden takaisinmaksussa. Luotonmyöntäjät voivat tarjota asiakkailleen takaisinmaksuaikoja lyhyistä muutaman kuukauden sopimuksista vakuudettomien luottojen tapauksessa yli kymmenen vuoden ja vakuudellisten luottojen tapauksissa jopa useiden kymmenien vuosien sopimukseen. Kuukausittain maksettavan maksuerän määrään vaikuttavat lainan alkuperäinen pääoma eli se määrä rahaa, minkä pankki on asiakkaalle lainannut, luoton korko, takaisinmaksuaika sekä muut luoton ottamisesta aiheutuneet kulut.

Luoton takaisinmaksuajan pidentyessä luoton kuukausittain maksettava erä pienenee. Tämä saattaa kuulostaa monelle aluksi houkuttelevalta ja edulliselta vaihtoehdolta, mutta täytyy huomioida, että pitkän takaisinmaksuajan luottosopimukset voivat osoittautua asiakkaalle hyvinkin kalliiksi, sillä korkoa kertyy luotolle pidemmältä ajalta. Suomalaisia kotitalouksia ovatkin taloustilanteen tiukentuessa alkaneet houkuttelemaan nämä pidemmät maksuajat, joiden avulla voi kuukausittaiset kustannukset pitää maltillisempina (Toivonen 21.10.2023). Sortterin (2024) julkaisemien tilastojen mukaan vuoden 2021 kesäkuussa, suomalaiset hakivat vakuudettomia kulutusluottoja vertailupalvelun Sortter kautta keskimäärin noin 12 000 euron summalle ja noin 66 kuukauden maksuajalla. Vuoden 2024 lokakuussa haettu keskimääräinen lainasumma on noussut jo yli 15 000 euroon ja keskimääräinen haettu maksuaika noin 90 kuukauteen. Ainoastaan kolmessa vuodessa keskimäärin haetut summat ovat siis nousseet 3000 eurolla ja maksuajat 24 kuukaudella. Tämä kuitenkin aiheuttaa sen, että luoton kokonaiskustannukset laina-ajan loppuessa ovat kasaantuneet hyvin suuriksi ja kalliiksi asiakkaalle. Esimerkkinä tapauksesta, jossa luotto voi tulla odotettua paljon kalliimmaksi, käytän 60 000 euron luottoa, jossa on 15 vuoden takaisinmaksuaika. 60 000 euron luotossa, jossa luoton vuosikorko on 16 prosenttia ja takaisinmaksuaika 15 vuotta, ilman Euriborin muutosta, luoton kokonaiskustannus voi olla jopa yli 150 000 euroa eli yli kaksinkertainen määrä alkuperäisestä summasta.

2.4.3 Luoton nopeampi takaisinmaksu

Suomessa asiakkaalla on kuitenkin kuluttajansuojalain mukaan oikeus maksaa kuluttajaluotto tai sen osa ennen luoton erääntymistä. Oikeus on tuotu laissa esille seuraavasti ”Jos kuluttaja maksaa luoton tai sen osan ennen aikaisesta, on jäljellä olevasta luotonantajan saatavasta vähennettävä se osa luottokustannuksista, joka kohdistuu käyttämättä jäävään luottoaikaan. Luotonantaja saa kuitenkin periä kokonaisuudessaan luottosopimuksessa yksilöidyt, kyseisen luoton perustamiseen liittyvistä toimista aiheutuneet todelliset kulut.” (Kuluttajansuojalaki 20.1.1978/38) Tämä tuo asiakkaille lisää joustavuutta ja mahdollistaa sen, että asiakas voi ottaa luoton pidemmällä takaisinmaksuajalla, jolloin pakolliset kuukausierät ovat pienemmät ja maksaa luottoa sitten omien mahdollisuuksien mukaisesti nopeammin pois välttääkseen pitkän maksuajan aiheuttamat korkokulut. Nämä säästöt näkyvät erityisesti yleensä vakuudettomissa luotoissa, joissa on korkeat korot tai vakuudellisissa luotoissa, joissa saattaa olla hyvin pitkät takaisinmaksuajat.

Kuitenkin joissain tapauksissa, kuten luotoissa, joissa on kiinteä korko, luotonantajalla on oikeus periä ennen aikaisista maksuista korvausta. Tähän on kuitenkin muutamia ehtoja. Jos luoton kokonaissumma maksetaan takaisin yli 12 kuukautta ennen sopimuksen päättymistä, korvaus saa olla enintään yhden prosentin ennen aikaisesta takaisinmaksusta määrästä. Jos taas luottoa maksetaan ennen aikaisesta takaisin alle vuoden aikana ennen sopimuksen päättymistä, korvausta saa periä korkeintaan puoli prosenttia. Tähän löytyy myös muutamia poikkeuksia. Jos asiakas on maksanut luottoa takaisin enintään 10 000 euroa viimeisen vuoden aikana, ei voi luotonantaja periä maksusta mitään korvausta. Luotonantaja ei voi periä korvausta myöskään tapauksissa, joissa asiakas käyttää takaisinmaksuun lainaturvavakuutusta tai maksaa luottoa, joka liittyy käyttelytiliin. Jokaisen asiakkaan on siis hyvä perehtyä kaikkiin luottoon liittyviin ehtoihin ja säädöksiin ennen luoton ennen aikaisesta takaisinmaksua. (KKV s.a.)

2.4.4 Esimerkkejä kulutusluottojen hinnoittelusta

Vertailen hinnoittelun ja takaisinmaksun osalta Osuuspankin myöntämää vakuudellista kulutusluottoa sekä Resurs Bankin myöntämää vakuudetonta kulutusluottoa hinnoittelun näkökulmasta. Osuuspankin vakuudellinen kulutusluotto on tarkoitettu isompiin hankintoihin kuin vakuudettomalla kulutusluotolla olisi tarkoitus hankkia. Tässä kappaleessa viitataan Osuuspankin vakuudelliseen kulutusluottoon termillä ”laina”. Molempien pankkien verkkosivuilta löytyy myös runsaasti tietoa heidän hinnoittelustaan ja luottoa pystyy hakemaan helposti verkossa. Hinnoitteluesimerkeissä käytän molempien luottolaitoksien verkkosivuillaan ilmoitettua esimerkkilaskelmaa.

Osuuspankki mainostaa verkkosivuillaan joustavuuttaan. He tarjoavat mahdollisuuden neuvotella takaisinmaksuehdoista, mahdollisista lyhennysvapaista sekä muutoksista lainan ottamisen jälkeen, mikäli asiakkaan elämäntilanne muuttuu. Osuuspankin pankkilainassa käytetään 12 kuukauden Euribor-viitekorkoa, johon lisätään pankin kanssa neuvoteltu marginaalikorko. Sen lisäksi pankki veloittaa asiakkaalta kuukausittain 2,5 euron suuruisen hoitokulun sekä lainan noston yhteydessä veloitettavan toimitusmaksun, joka on korkeintaan 120 euroa riippuen lainasta. (Op s.a.)

Esimerkkilaskelmassaan pankki on käyttänyt marginaalikorkona 3,9 %:n korkoa ja 7.6.2024 päiväyksellä Euriborin 12 kuukauden viitekorkoa. Näin heidän esimerkkinsä mukaan 10 000 euron lainalle todelliseksi vuosikoroksi muodostuisi 9,1 % kaikkine lisäkuluineen niin, että lainan aloitusmaksu olisi täydet 120 euroa ja 5 vuoden maksuajalla asiakas maksaisi lainasta kuukausittain 203,84 euroa, jolloin lainan lopulliseksi takaisin maksettavaksi summaksi muodostuisi 12 350,48 euroa. Vaikka asiakas saisikin lainaansa juuri nämä esimerkissä käytetyt ehdot, lainan todellinen loppusumma tulisi silti muuttumaan, sillä joka vuosi 7.6. pankki päivittäisi Euribor-koron ajantasaiseksi ja se vaikuttaisi lainan todelliseen vuosikorkoon. (Op 2024)

Vakuudettomia kulutusluottoja myöntävän digipankin Resurs bank sivulla kulutusluottoa mainostetaan 10 000 eurosta 50 000 euroon korkeintaan 12 vuoden maksuajalla. Resurs Bank veloittaa asiakkaalta koron lisäksi ainoastaan kuukausittaisen luottokulun, joka on 0,28 % kuukaudessa alkuperäisestä lainasummasta tai korkeintaan 12,5 euroa. Resurs Bank ei siis veloita asiakkaalta mitään luoton nostopalkkiota. Esimerkkilaskelmassaan he käyttävät 20 000 euron summaa, jonka kulut ovat laskettu 12 vuoden maksuajalla ja vuosikorolla, joka on 1.10.2024 tarkistetun 3 kuukauden Euriborin kanssa 12,75 %. Näin luoton todelliseksi vuosikoroksi muodostuu 14,64 % ja kuukausimaksuksi 285,78 euroa. lopullinen takaisinmaksettava summa tämän esimerkkilaskelman mukaan on 41 139,56 €. Tämä tulisi kuitenkin muuttumaan, sillä Resurs Bank päivittää koron 3 kuukauden välein sen hetkisen 3kk-Euriborin mukaiseksi. (Resurs Bank 2024)

Jokainen pankki määrää lainan lopullisen koron vasta hakemuksen käsittelyn jälkeen. Pankkien verkkosivuilta löytyy kuitenkin esimerkkilaskelmia sekä tietoa muista lainanhoitokuluista.

Molemmilla pankeilla lainan kokonaiskustannus muodostuu viitekorosta, marginaalikorosta, lainan takaisinmaksuun liittyvistä kuluista sekä Resurs Bankilla käyttönotosta sekä mahdollisista lisänostoista aiheutuvista palkkioista. Molempien pankkien kohdalla marginaali sovitaan aina erikseen pankin kanssa ja siihen on monia vaikuttavia tekijöitä, kuten lainalle asettamat vakuudet, asiakkaan maksukyky lainaa ottaessa ja mahdollinen olemassa oleva asiakkuus ja sen tilanne.

2.5 Kulutusluottojen hakemisen ehdot

Kulutusluottoja pystyy Suomessa hakemaan kuka tahansa 18 vuotta täyttänyt henkilö. Ennen 18 vuotta täyttämistä ei pysty Suomessa solmimaan mitään itseään solmivia sopimuksia, kuten tässä tapauksessa olisi kulutusluottosopimus. (Minilex s.a.) Luoton mahdolliselle saamiselle ehtoja on kuitenkin huomattavasti enemmän ja suurin osa niistä vaihtelevat luotonmyöntäjän mukaan. Iän lisäksi yksi yleisimpiä ehtoja on kunnossa olevat luottotiedot. Suurin osa Suomessa toimivista kulutusluotonmyöntäjistä eivät myönnä luottoja tilanteissa, joissa luottoa hakevalla henkilöllä on maksuhäiriömerkintä, mutta tähänkin löytyy yksittäisiä poikkeuksia.

Luoton saamiseen vaikuttavia tekijöitä voivat olla esimerkiksi ikä, työllisyystilanne, tulot, kansalaisuus, kunnossa olevat luottotiedot ja asuinpaikka. Esimerkkinä kulutusluotonmyöntäjän Instabank ehtoihin kuuluu Lainojen kilpailutus- sivuston mukaan ”vähintään 23 vuoden ikä, yli 20 000 euron vuositulot, vakituinen osoite Suomessa, suomalainen pankkitili, puhtaat luottotiedot ja lainan täytyy olla maksettuna kokonaisuudessaan takaisin ennen kuin asiakas täyttää 80 vuotta” (Lainojen kilpailutus s.a.).

3 Kulutusluottojen korot

Luoton korko on korvausta luotonmyöntäjän pääoman luovuttamisesta luotonottajan käyttöön. Korko muodostaa merkittävän osan luoton hinnasta ja sen maksaminen on luotonottajalle pääoman takaisinmaksamiseen liittyvä velvollisuus. Korko on luotonmyöntäjälle vastiketta luoton myöntämisestä ja siihen liittyvän riskin ottamisesta. Luotonmyöntäjällä on aina velvollisuus ilmoittaa luoton todellinen vuosikorko, jossa ovat huomioitu kaikki luottoon liittyvät kustannukset ja, jonka avulla kuluttaja pystyy vertailemaan erilaisia luottotarjouksia. (Niemi 2014, 131–132)

Kulutusluotot ja aiemmin pikavipit-nimellä tunnetut pienluotot ovat monille tuttu käsite helpon saatavuuden ja päätä huimaavien korkeiden korkojen puolesta. Vuosia sitten lainaa muutamista sadoista euroista muutamiin tuhansiin euroihin saikin verkosta helposti jopa minuuteissa tilille ilman sen ihmeellisempiä vaatimuksia. Näissä luotoissa korot saattoivat olla satoja, ellei jopa tuhansia prosentteja ja siten aiheuttaa monille kuluttajille suuria maksuvaikeuksia ja velkakierteitä. Nykyään Suomessa on tiukennettu lainsäädäntöä merkittävästi näiden luottojen suhteen ja myös koroille on asetettu merkittäviä rajoituksia varmistaakseen kuluttajien taloudellisen tasapainon säilymisen. Näitä rajoituksia on tiukennettu asteittain ja nykyään nämä pahamaineiset pikavipit ovat poistuneet markkinoilta aika lailla kokonaan tai ovat ainakin huomattavasti edullisempia ja vaikeammin saatavilla.

3.1 Korkokatto

Korkokatto kulutusluotoille tuli Suomessa voimaan vuonna 2013, jolloin säädettiin ensimmäiset rajoitukset sellaisten lainojen koroille, joiden määrä on alle 2000 euroa. Lain tullessa voimaan, lainoille asetettiin EKP-viitekoron (yleensä Euribor) lisäksi enimmäiskorko, joka sai olla korkeintaan 50 prosenttia. (Kuluttajansuojalaki 7 luku, 17 a §)

Vuonna 2019 korkosäätelyä tiukennettiin entisestään, jolloin lain voimaantulon jälkeen otetuille kulutusluotoille asetettavien korkojen rajaksi tuli enintään 20 prosenttia riippumatta lainan määrästä. Samalla tiukennettiin lainsäädäntöä myös muiden luotosta perittävien kulujen kuin koron suhteen joiden maksimimääräksi yhtä päivää kohden asetettiin 0,01 % luoton kokonaissummasta. Kulut eivät kuitenkaan saa ylittää vuoden aikana 150 euroa. Nämä muutokset eivät koske luottosopimuksia, jotka ovat solmittu ennen lain voimaantuloa. Tämä oli ongelmasta lain voimaantulon aikana, koska se tarkoitti satojen prosenttien koroilla olevien luottosopimuksien voimassa pysymistä. (Oikeusministeriö, 2019; Oikeusministeriö, 2023) Tällä muutoksella oli suurin vaikutus pikaluottomarkkinoihin, joissa korkotaso oli ennen muutoksen voimaantuloa ollut huomattavasti rajoitusta korkeampi.

Vuonna 2020 alkaneen pandemian aiheuttaman taloudellisen kriisin seurauksena säädettiin väliaikainen korkokatto, joka oli entistäkin tiukempi. Uuden väliaikaisen korkokaton mukaan kulutusluottojen korko ei saanut ylittää 10 prosenttia, vaikka alun perin sovittu korko olisikin ollut tätä suurempi (Pääkkönen, 2021). Tämä väliaikainen korkokatto oli voimassa vuoden 2020 loppuun asti, jonka jälkeen, 1.1.2021, palattiin takaisin vuonna 2019 asetettuun korkokattoon. 2 vuotta myöhemmin, vuonna 2023, voimaan astui uusi korkokatto, joka asetti kulutusluottojen korkojen rajaksi EKP-viitekoron, johon saa olla lisätty 15 prosenttiyksikköä. Vaikka EKP-viitekorko nousisi niin, että luoton kokonaiskorko nousisi yli 20 prosentin, ei saa luoton korko kuitenkaan ylittää 20 prosenttia. (Finlex, Kuluttajansuojalaki 7 luku, 17 a §).

Uusimmasta korkokatosta hyötyvät myös henkilöt, joilla on ennen korkokaton voimaantumista ollut joustoluottoa. Heidän tapauksessa, jos asiakas on ottanut ennen korkokattoja joustoluoton, josta on vielä erää nostamatta, ovat uudet nostettavissa olevat erät korkokaton voimaantumisen jälkeen sen piirissä. (Toivonen 21.10.2023)

Korkosäätelyn avulla on pystytty suojaamaan kuluttajia tehokkaasti liiallisilta velkakustannuksilta ja vähentämään ylivelkaantumisen riskiä erityisesti pikalainojen osalta, joissa on korkeat korot.

3.2 Koronapandemian vaikutus kulutusluottojen korkoihin

Viimeisten viiden vuoden aikana luottojen koroissa on tapahtunut merkittäviä muutoksia. Suurena syynä siihen on ollut vuonna 2019 Kiinassa alkanut koronapandemia, jonka seurauksena aluksi korot laskivat ja sitten taloustilanteen elvyttämiseksi nousivat merkittävästi koronapandemiaa edeltävän ajanjakson korkojen yläpuolelle. Euribor-korko eli euromaiden yhteinen viitekorko, on Suomessa yleisesti käytetty viitekorko luotoissa. Pankit ja luotonmyöntäjät asettavat myönnettävän luoton koroksi oman marginaalikorkonsa, johon lisätään Euribor-viitekorko. Täten siis Euriborin muutokset vaikuttavat suuresti myös pankkien myöntämien luottojen kokonaiskorkoihin. Euribor korko pysyy vakiona aina tietyn ajanjakson. Luotolle voidaan asettaa viitekoroksi esimerkiksi 1kk-, 3kk-, 6kk-, tai 12kk- euribor. Tämä aika määrittää sen, kuinka kauan korko pysyy samana ennen, kun se päivitetään päivittäin tarkistettavan euribor-koron mukaiseksi. Luoton kokonaiskorko voi tämän muutoksen myötä nousta tai laskea. Koron muuttuminen vaikuttaa merkittävästi myös luoton kokonaissummaan. (Op s.a. c.)

3.2.1 Euribor-viitekoron muutokset

Ohessa olevan Suomen pankin julkaisemaan tilastoon perustuvasta kuvasta 1 (Suomen Pankki, 2024) pääsee tarkastamaan kuukausitasolla 12kk:n Euribor-koron kehitystä. 12 kuukauden

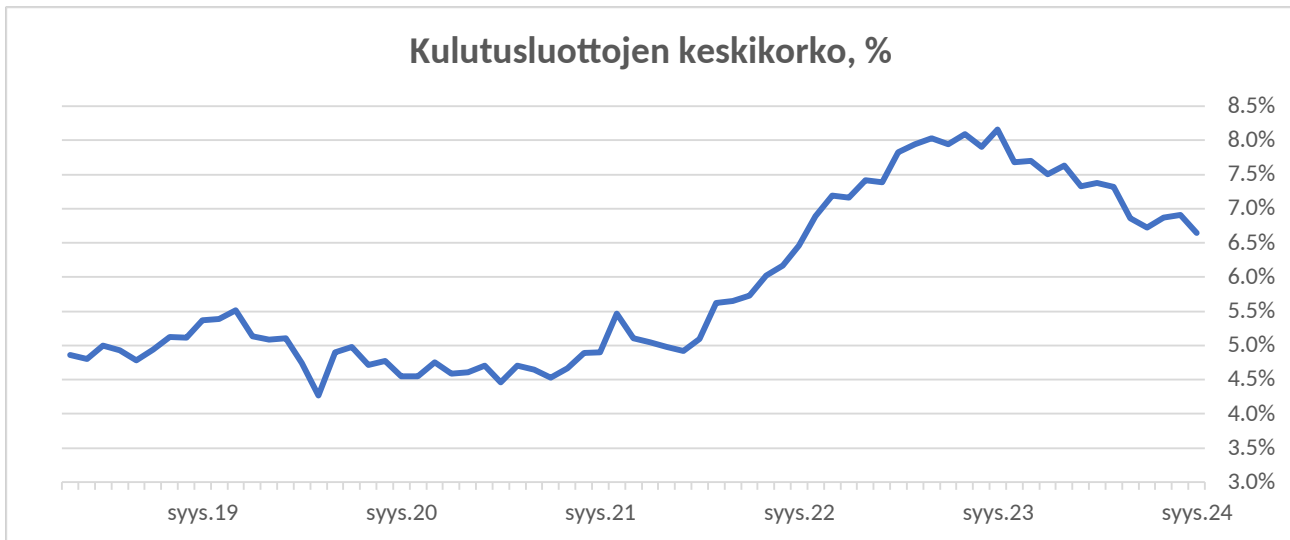
Euribor-korko oli hyvin alhainen, suurimmaksi osaksi jopa miinuksien puolella vuodesta 2016 lähtien. Ennen koronapandemian alkua, vuonna 2019, Euribor-korko oli noin -0,1 %:n ja -0,3 %:n välillä. Koronapandemian alusta vuoden 2020 keväällä vuoden 2021 loppuun asti Euribor-korko oli entistä alhaisempi, vaihdellen -0,2 %:n ja -0,5 %:n välillä. Tämä korkojen aleneminen näkyi suoraan myös kulutusluottojen kokonaiskoroissa. Koronapandemian jälkeen Euribor-korko nousi merkittävästi, ollessaan vuodesta 2022 vuoteen 2023 jopa 2–4 %. Kuitenkin nyt, inflaation rauhoittumisen myötä, Euribor-korko on laskenut hieman maltillisemmalle tasolle, ollessaan vuoden 2024 syksyn aikana enää korkeintaan 2,75 %.

Kuva 1. Euribor 12kk-viitekoron muutos vuoden 2019 tammikuusta vuoden 2024 syyskuuhun. (Suomen Pankki 2024)

3.2.2 Kulutusluottojen korkojen muutokset

Suomen Pankki (2024) on julkaissut myös tilaston, josta pääsee näkemään kuukausitasolla keskimääräisen uusille kulutusluotoille ja tililuotoille asetetun korkoprosentin. Näiden muutos ei ole ollut ihan yhtä radikaali kuin, mitä muutos Euribor-korossa. Voimme siis päätellä, että pankit ovat yrittäneet pitää korkotasoa tasaisempana muokkaamalla omia marginaalikorkoja, jotta Euriborin vaikutus ei olisi luottojen kokonaiskoroissa yhtä suuri. Tilaston lukuihin vaikuttaa positiivisesti se, että tilastossa on mukana sekä vakuudelliset että vakuudettomat luotot. Vakuudellisten luottojen korko on yleensä pienempi, joten voidaan olettaa, että se laskee keskimäärästä korkoa huomattavasti. Tarkastelen tässä kappaleessa ainoastaan kertaluottomuotoisia kulutusluottoja, sillä jatkuvien luottojen eli tililuottojen kohdalla ehdot ovat usein erilaisia kuin kertaluotoissa eivätkä yhtä selkeästi tarkasteltavissa.

Kuva 2. Suomen kotitalouksille myönnettyjen kulutusluottojen keskimääräinen korkoprosentti vuosina 2019–2024. (Suomen Pankki 2024)

Vuoden 2019 syyskuussa Suomen Pankin (2024) mukaan keskimääräinen kulutusluotoille asetettu korko oli 5,37 %. Siihen aikaan Euribor 12kk-viitekorko on ollut keskimäärin -0,330 %, joten korko on koostunut kokonaan luotonmyöntäjien omasta marginaalikorosta. Koronapandemian ensimmäisenä syksynä kulutusluottojen keskimääräinen korko on ollut 4,55 % eli laskua on tapahtunut 0,82 prosenttiyksikköä. Euribor 12kk-viitekorko vuoden 2020 syyskuussa on ollut keskimäärin -0,443 %. Vuoden 2024 syyskuussa kulutusluottojen keskimääräinen korko on noussut 6,65 %:iin Euribor 12kk- viitekoron ollessa keskimäärin 2,747 %. Luottojen keskimääräinen korko on siis noussut ainoastaan 2,1 prosenttiyksikköä, kun samaan aikaan Euriborin muutos on ollut 3,19 prosenttiyksikköä.

Korkoprosentit muuttuvat hyvin erilaisiksi, kun otamme tarkasteluun ainoastaan vakuudettomat kulutusluotot. Suomen pankin tilastosta kuvasta 3 näkyy vakuudettomien kulutusluottojen vuosikorot vuoden 2024 syyskuuhun asti. Kun kaikkien kulutusluottojen korkoja tarkastellessa vuosikorot ovat olleet korkeimmillaan reilut 8 % niin vakuudettomien kulutusluottojen vuosikorot olivat vuoden 2024 tammikuussa 14,47 % ja alhaisimmillaan vuodesta 2021 lähtien vuoden 2021 kesäkuussa kuitenkin 6,95 %

Kuva 3. Suomen kotitalouksille luottolaitoksien kanssa sovitut vuosikorot uusissa vakuudettomissa kulutusluotoissa pois lukien ajoneuvolainat. (Suomen Pankki 2024)

4 Kulutusluottojen määrät

Tässä kappaleessa käydään läpi Suomen kotitalouksien kulutusluottomääriä ja niiden kehitystä vuodesta 2019 lähtien.

4.1 Kulutusluottojen suosio Suomessa

Ohessa olevan Suomen pankin tilastoihin perustuvan kuvan 4 mukaan Suomessa kulutusluottojen määrä kotitalouksissa on euromääräisesti noussut vuosi vuodelta. Jos verrataan muutosta viimeisen viiden vuoden aikana niin vuoden 2019 tammikuussa kotitalouksien keskimääräinen kulutusluottomäärä oli 15 774 euroa kotitaloutta kohden. Vuoden 2024 syyskuuhun mennessä määrä on noussut 17 993 euroon. Kotitalouksilla on siis vuonna 2024 keskimäärin 2 219 euroa enemmän kulutusluottoja kuin vuonna 2019. (Suomen Pankki 2024) Vaikka vuodesta 2019 korot ovat nousseet merkittävästi, jolloin lainan ottamisesta on tullut kalliimpaa, ovat suomalaiset kotitaloudet kuitenkin lisänneet kulutusluottojen määrää. Inflaation myötä myös kaikki elinkustannukset ovat nousseet viimeisen viiden vuoden aikana hyvin merkittävästi. Tämä on varmasti yksi suuri tekijä siihen, miksi luottojen hintojen noususta riippumatta, kotitaloudet ovat kuitenkin joutuneet ottamaan lisää luottoa.

Kuva 4. Suomen talouksien keskimääräiset kulutusluottomäärät vuoden 2019 alusta vuoden 2024 heinäkuuhun. (Suomen Pankki 2024)

Yle julkaisi vuoden 2023 lokakuussa artikkelin, jossa käydään läpi kotitalouksien kulutusluottojen määriä perustuen lainavertailusivuston Sortter tilastoihin. Sortterin mukaan vuoden 2023 tammikuusta vuoden 2023 syyskuuhun, aiemmin lainattomien lainanhakijoiden määrä on lähes

kaksinkertaistunut. Lainattomilla hakijoilla tarkoitetaan niitä hakijoita, joilla ei ole ennestään mitään kulutusluottoja tai luottokorttivelkaa. Tällaisten hakijoiden määrä oli vuoden 2023 tammikuussa 3700 kun taas syyskuussa määrä oli kasvanut 7100 hakijaan eli kasvua hakijoiden määrässä alle vuoden aikana tapahtui 92 %. Tilanteen vahvistavat myös Suomen pankin tilastot, joiden mukaan kesäkuussa 2023 kulutusluottokanta oli kasvanut ennätyslukemiin eli 25,7 miljardiin euroon. Artikkelin mukaan vuonna 2020 voimaan tulleella korkokatolla ei ole ollut merkittävää vaikutusta kulutusluottojen todellisiin vuosikorkoihin, jotka edelleen nousevat yli 16 prosenttiin. (Toivonen 21.10.2023)

Artikkelin mukaan suosiotaan Suomessa ovat kasvattaneet ulkomaiset digipankit, eli sellaiset pienet rahoituslaitokset, jotka toimivat ulkomailla ja myöntävät asiakkaille pankkipalveluita ainoastaan digitaalisesti ilman mitään fyysisiä konttoreita tai fyysistä asiointimahdollisuutta. Tässä opinnäytetyössä esille tuodut Bondora ja Instabank ovat juuri sellaisia digipankkeja. Koko Suomen kulutusluottokannasta jo 14 prosentin osuus muodostuu näiden pikkupankkien myöntämistä kulutusluotoista. Tässä luvussa ei kuitenkaan ole otettu huomioon digipankkeja, joilla on sivuliikkeitä Suomessa eli artikkelin mukaan todellinen osuus on jopa tätä suurempi. (Toivonen 21.10.2023)

5 Positiivinen luottorekisteri

Positiivinen luottorekisteri on Verohallinnon Tulorekisteriyksikön ylläpitämä järjestelmä, joka otettiin Suomessa käyttöön 1.4.2024. Rekisterin käyttöönotossa on tarkoitus olla kaksi vaihetta, joista toinen tulee käytettäväksi 1.4.2026. Toisessa vaiheessa rekisterissä näkyy myös muut kuin kuluttajille myönnetyt luotot. Rekisteriin on koottu kaikki yksityishenkilöiden luottotiedot sekä tulotiedot ja sen tarkoituksena on torjua suomalaisten kotitalouksien ylivelkaantumista, auttaa yksityishenkilöitä oman talouden hallinnassa, parantaa luottomarkkinoista saatavilla olevan luotettavan tiedon tarjontaa ja helpottaa luottomarkkinoiden seuraamista ja valvomista. Rekisteri mahdollistaa luotonantajille pääsyn näihin yksityishenkilöiden tietoihin, mutta myös yksityishenkilöt pääsevät tarkastamaan sieltä omaa taloustilannettaan ja tarvittaessa asettamaan itselleen vapaaehtoisen luottokiellon. (Vero 2024a)

Rekisterin käyttöönoton jälkeen, siitä tuli ensisijainen tietolähde luotonmyöntäjille, jonka avulla he pääsevät arvioimaan asiakkaidensa maksukykyä ja kokonaisvelkatilannetta ennen luottopäätöksensä tekemistä. Tämän avulla luotonmyöntäjät pystyvät antamaan asiakkaille paremman laatuista ja paremmin asiakkaille kohdennettuja luottopäätöksiä. Aikaisemmin ainoana käytössä olleen negatiivisen luottorekisterin ero uuteen positiiviseen luottorekisteriin on se, että aiemmin luottorekisteristä pääsi näkemään ainoastaan asiakkaan maksuhäiriöt, mutta uudesta rekisteristä löytyy eriteltyä ja ajankohtaista tietoa asiakkaiden luottojen määristä sekä niiden takaisinmaksutilanteista. Rekisterin käyttöönotolla pyritään parantamaan finanssialan avoimuutta ja ehkäisemään ylivelkaantumista kansallisella tasolla. (Vero 2024b)

5.1 Rekisterin käyttö

Positiivisen luottorekisterin käyttö perustuu siihen, että kaikki luotonantajat ilmoittavat rekisteriin tiedot heidän myöntämistään luotoista sekä kaikista muutoksista, mitä niissä luotoissa on tapahtunut. Yksityishenkilön hakiessa lainaa Suomessa luotonantajilla on velvollisuus tarkistaa hakijan luottokelpoisuus, jonka he pääsevät positiivisen luottorekisterin avulla tekemään pyytämällä luottorekisteriotteen. Tulotiedot positiiviseen luottorekisteriin haetaan suoraan tulorekisteristä. Yksityishenkilö pääsee kirjautumaan järjestelmään vahvan tunnistautumisen avulla, joka varmistaa asiakkaan tietojen suojan. (KKV 2024)

6 Kysely

Tutkimukseni tavoitteena on selvittää miten kulutusluottojen korkotason muutokset ovat vaikuttaneet kuluttajien käyttäytymiseen, mielipiteisiin ja päätöksiin Suomessa. Tarkoitukseni on tutkia ja ymmärtää, miten paljon korkojen nousut ja laskut vaikuttavat ja ovat vaikuttaneet kuluttajien halukkuuteen ottaa kulutusluottoja ja heidän mielipiteisiinsä yleisesti kulutusluotoista. Lisäksi haluan selvittää, onko korkojen muutoksilla ollut vaikutusta kuluttajien luotonmaksukykyyn ja käsitykseen heidän taloudellisesta turvallisuudestaan. Koen näiden asioiden tutkimisen tärkeäksi, sillä uskon korkotasolla olevan suora vaikutus ja yhteys kuluttajien päivittäiseen arkeen ja heidän päätöksiinsä. Korkotason muutokset voivat myös merkittävästi muuttaa ihmisten mielipiteitään luotonotosta ja heidän henkilökohtaisesta taloudenhallinnastaan.

Pyrin tämän tutkimuksen avulla keräämään ja tarjoamaan tietoa siitä, miten kuluttajat kokevat korkojen muutokset ja onko näillä muutoksilla ollut vaikutusta heidän taloudellisiin valintoihinsa.

6.1 Kohderyhmä

Tutkimuksen kohderyhmän ainoat rajaukset ovat asuinpaikka Suomessa ja yli 18 vuoden ikä. Rajaamalla tutkimuksen ainoastaan yli 18-vuotiaisiin, varmistan, että kaikki tutkimukseen osallistuvat henkilöt ovat täysi-ikäisiä eli laillisesti oikeutettuja ottamaan kulutusluottoja. Muuten pidän kohderyhmän mahdollisimman laajana, koska haluan saada tutkimukseeni vastauksia mahdollisimman monelta eri ikäryhmään kuuluvalta ja eri taloustilanteessa olevalta ihmiseltä. Näin saan kattavamman kuvan korkojen muutoksen vaikutuksesta yleisesti kaikissa elämän- ja työtilanteissa olevilta henkilöiltä eikä vain esimerkiksi työssäkäyviltä nuorilta.

Tämä merkittävä muutos Suomen taloudessa on vaikuttanut ihan jokaiseen ja koen saavani tutkimukseeni parhaat tulokset olemalla rajamatta pois ketään, jonka elämään ja talouteen korkojen muutokset vaikuttavat tai saattavat vaikuttaa.

6.2 Tutkimusmenetelmä

Empiirinen tutkimus jakautuu kvantitatiiviseen eli määrälliseen ja kvalitatiiviseen eli laadulliseen tutkimukseen. Kvantitatiivinen tutkimus toteutetaan tyypillisesti lomakekyselyn, internetkyselyn, strukturoidun haastattelun, systemaattisen havainnoinnin tai kokeellisen tutkimuksen avulla. Tutkimuksen avulla pystytään kartoittamaan nykytilannetta ilman syvempiä lisäkysymyksiä ja siinä on yleensä valmiit vastausvaihtoehdot, joiden avulla saa vastauksia kysymyksiin, jotka liittyvät esimerkiksi lukumääriin tai osuuksiin. (Heikkilä 2014, 13–15)

Kvalitatiivisen tutkimuksen avulla saa laajempia vastauksia kysymyksiin ja vastaukset ovat usein tekstimuodossa. Siinä tutkitaan pienempiä ihmisryhmiä kuin kvantitatiivisessa tutkimuksessa ja pyritään analysoimaan aineistoa syvällisemmin. Tiedonkeruumenetelmänä voi käyttää esimerkiksi haastattelua tai jo valmiita aineistoja. Käyttötarkoitus kvalitatiiviselle tutkimukselle on usein uusien asioiden ideointi tai nykyisen toiminnan kehittäminen. (Heikkilä 2014, 13–15)

Tutkimukseni toteutetaan anonymisti Google Forms-kyselylomakkeen avulla määrällisenä eli kvantitatiivisena tutkimuksena. Koen, että verkkokyselylomake on hyvä tapa tavoittaa paljon ihmisiä sekä helppo vastaustapa vastaajille, sillä lomakkeen täyttämiseen meni noin 1–2 minuuttia. Lomakkeessa on monivalintakysymyksiä, joista suurin osa ovat pakollisia ja muutama vapaavalintaisia. Kyselylomakkeen pystyi täyttämään ainoastaan kerran. Näin pystyin varmistamaan, että tulokset ovat paikkansapitäviä eivätkä vastaajat pysty täyttämään kyselylomaketta useaan kertaan.

Kysely on toteutettu satunnaisotannalla eli kyselyyn vastanneet ovat valikoituneet perusjoukon seasta satunnaisesti. Heikkilä kertoo kirjassaan Tilastollinen tutkimus (2014, 32) satunnaistamisen olevan tärkeä osa otantaa, jotta saadut tutkimustulokset olisivat harhattomia. Hän kertoo otantatutkimuksen olevan kannattavaa tilanteissa, joissa on hyvin suuri perusjoukko ja tieto halutaan nopeasti. Pyrin kyselyssäni pitämään kysymysten järjestyksen selkeänä ja loogisena. Alussa kysytään vastaajien taustatietoja, jonka jälkeen kartoitetaan heidän taloudellista tilannettaan ja lopuksi kysytään heidän mielipiteitään ja näkemyksiään korkojen muutoksen vaikutuksesta heidän talouteensa ja taloudelliseen turvallisuuteensa.

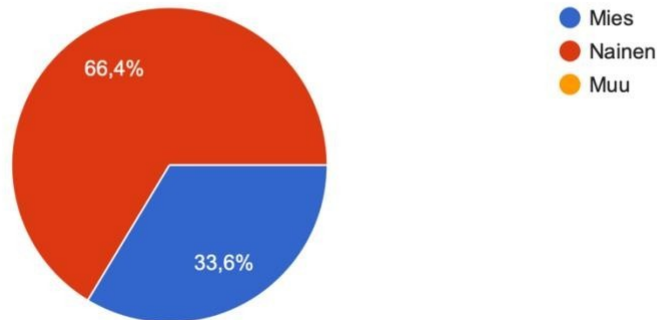
6.3 Kyselyn toteutus ja tulokset

Lähetin kyselylomakkeen tuttavilleni sosiaalisessa mediassa ja pyysin heitä mahdollisuuksiensa mukaan jakamaan kyselyä eteenpäin. Koen tämän olleen hyvin tehokas tapa, sillä sain vuorokaudessa 107 vastausta kyselylomakkeelle. Kyselylomake oli siis aktiivinen 19.11.2024–20.11.2024. Ensimmäisten vastaajien kohdalla sain muutamia tarkentavia kysymyksiä kulutusluotoista, joten lisäsin lomakkeen alkuun tietoa siitä, mitä lasketaan kulutusluotoiksi ja mitä ei. Pyrin lähettämään lomakkeen mahdollisimman erilaisille ja erilaisissa elämäntilanteissa oleville ihmisille saadakseni mahdollisimman monipuolisia vastauksia.

Heikkilä (2014) kertoo vastaajien päättävän usein lomakkeen ulkonäön perusteella, aikovatko he vastata kysymyksiin ja juuri sen takia lomakkeen alussa tulisi olla helppoja kysymyksiä, kuten esimerkiksi henkilötietoja, joilla ei välttämättä ole merkitystä tutkimustuloksen kannalta, mutta joiden avulla vastaajan mielenkiinnon lomaketta kohtaan saa heräämään. Kyselylomakkeen alussa kysytäänkin siis ensimmäisenä vastaajan ikä ja sen jälkeen sukupuoli. Nämä ovat kuitenkin myös

merkityksellisiä tutkimuksen kannalta, sillä voimme verrata Taulukosta 1 nähdäänkin että suurin osa vastaajista 71 (66,4 %) on naisia ja vähemmistö eli 36 vastaajaa (33,6 %) miehiä.

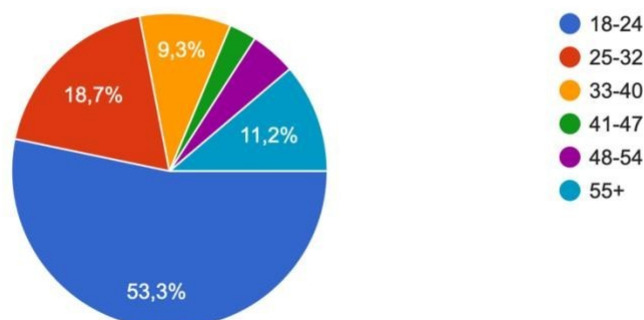
Sukupuoli
107 vastausta

Kuvio 1. Kyselyyn vastanneiden sukupuoli

Kuviosta 2 näkee ikäjakauman vastaajien välillä. Suurin osa sosiaalisen mediani kautta tavoittamistani ihmisistä ovat ikäisiäni, joten yli puolet vastaajista (72 %) ovatkin 18–32-vuotiaita. Useimmiten kulutusluottojen määrä lisääntyy iän myötä, joten suuri nuorien vastaajien osuus tutkimuksessani vähentää vastauksia henkilökohtaisista kokemuksista kulutusluotoista. Korkojen muutokset vaikuttavat kuitenkin nuorten tulevaisuuteen merkittävästi ja nuoret ovat nykyään hyvin tietoisia talouden muutoksista, joten on hyvä saada tutkimukseen mukaan myös niitä, joilla ei vielä kulutusluottoja paljoa tai ollenkaan ole, mutta tiedostavat olevansa tilanteessa, jossa mahdollisesti tulevaisuudessa joutuvat niitä ottamaan.

Ikä
107 vastausta

Kuvio 2. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma

Taulukossa 1 näkyvät jokaisen ikäryhmän vastaukset eriteltynä. Siitä huomaakin, että suurimmalla osalla 18–24-vuotiaista vastaajista ei minkäänlaisia kulutusluottoja ole. Kysymykseen ”Onko sinulla kulutusluottoja?” vastasivat ”ei” jopa 42 eli 73,7 % 18–24-vuotiaista vastaajista. Myös 25–35-vuotiaista kulutusluottoja on ainoastaan 5 vastaajalla 20:ä eli 25 prosentilla. Vakuudettomat kulutusluotot ovat selkeästi myös suosittumia kuin vakuudelliset sillä kaikista vastaajista ainoastaan kahdeksalla (7,4 %) on vakuudellisia kulutusluottoja.

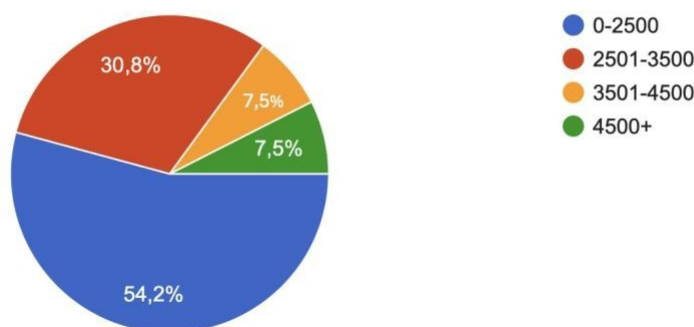
Taulukko 1. Vastaukset kysymykseen ”Onko sinulla kulutusluottoja?” eriteltynä ikäryhmien mukaan.

Onko sinulla kulutusluottoja?	Ikä						Yhteensä
	18-24	25-32	33-40	41-47	48-54	55+	
Ei ole	42	15	6	1	4	6	74
On (ainoastaan vakuudellisia)	3		1				4
On (ainoastaan vakuudettomia)	11	5	3	1	1	4	25
On (sekä vakuudettomia että vakuudellisia)	1			1		2	4
Yhteensä	57	20	10	3	5	12	107

Kyselyssä kysyttiin vastanneiden taustatietojen tutkimiseksi jokaisen bruttotuloja kuukaudessa. Yli puolet vastaajista (54 %) vastasivat tienäävänsä kuukaudessa alle 2500 euroa bruttona. 2501–3500 euron bruttotulot ovat vastaajista 33:ä (30,8 %). 3501–4500 euron bruttotulot ovat vastaajista kahdeksalla (7,5 %) kuten myös yli 4500 euron bruttotulot. (Kuvio 3.)

Bruttotulot kuukaudessa

107 vastausta

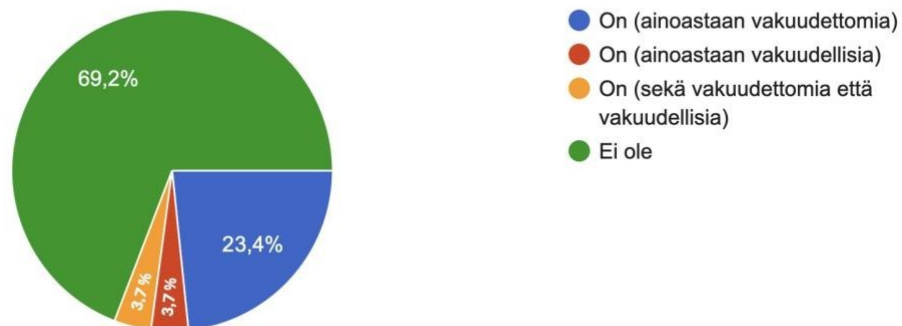

Kuvio 3. Kyselyyn vastanneiden bruttotulot kuukaudessa

Yllä olevasta kuviosta 3 nähdään, että vastaajista suurimmalla osalla eli 74 henkilöllä (69,2 %) ei ole mitään kulutusluottoja. Tämä tulos korreloi hyvin suuren määrän nuorten vastaajien kanssa. 25 ihmistä (23,4 %) vastasivat, että heillä on ainoastaan vakuudettomia kulutusluottoja. 4 ihmisellä (3,7 %) on ainoastaan vakuudellisia kulutusluottoja ja 4 ihmistä (3,7 %) vastasivat myös, että heillä on sekä vakuudellisia että vakuudettomia kulutusluottoja.

Onko sinulla kulutusluottoja?

107 vastausta

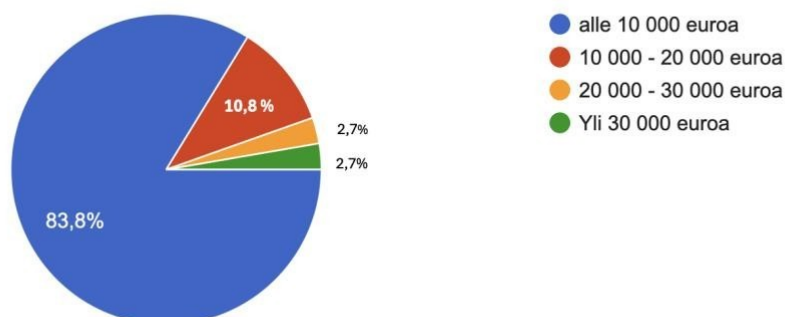

Kuvio 4. Kyselyyn vastanneiden tämänhetkinen kulutusluottotilanne.

Alle 10 000 euroa kulutusluottovelkaa on viidenteen kysymykseen vastanneista 31 ihmisellä (83,8 %). 4 ihmistä (10,8 %) vastasivat, että heiltä löytyy kulutusluottovelkaa 10 000–20 000 euroa. Ainoastaan yksi ihminen vastasi hänellä olevan 20 000–30 000 euroa ja myös yksi ihminen kulutusluottoa olevan yli 30 000 euroa. (Kuvio 5)

Kulutusluottojen velkamäärä (jos vastasit edelliseen kyllä)

37 vastausta

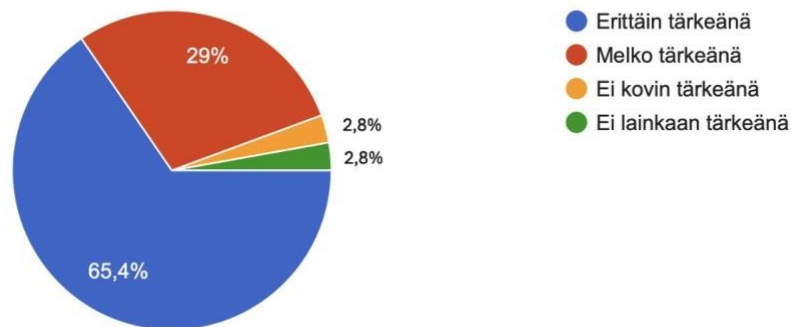

Kuvio 5. Kyselyyn vastanneiden tämänhetkinen kulutusluottomäärä.

Vastaajista ylivoimaisesti suurin osa eli 70 vastaajaa (65,4 %) pitää korkoa erittäin tärkeänä osana päätöstä ottaa kulutusluottoa. 31 vastaajalle (29 %) korko on melko tärkeä tehdessä päätöstä. 3 vastaajaa (2,8 %) kokevat, ettei kulutusluoton korolla ei ole kovin tärkeä rooli päätöksessä ja myös 3 (2,8 %), että kulutusluoton korko ei ole heille lainkaan tärkeä. (Kuvio 6)

Kuinka tärkeänä tekijänä pidät korkoa kulutusluoton ottamispäätöksessä?

107 vastausta

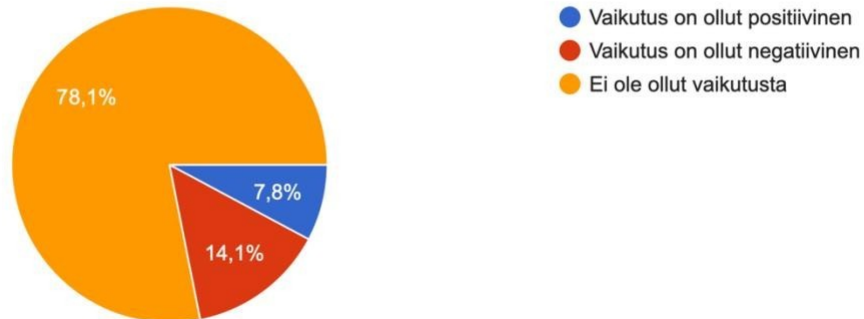

Kuvio 6. Vastaajien kokemus koron tärkeydessä kulutusluoton ottamispäätöksessä

Korkojen muutoksella ei kyselyn mukaan ole ollut suuria vaikutuksia suurimman osan vastaajista kulutusluottojen takaisinmaksukykyyn. 64 kysymykseen vastaajasta 50 (78,1 %) vastasivat, ettei korkojen muutoksella ole ollut heidän takaisinmaksukykyynsä minkäänlaista vaikutusta. 5 henkilöä (7,8 %) kokevat, että korkojen muutos on vaikuttanut heidän takaisinmaksukykyynsä positiivisesti ja 8 henkilön (14,1 %) takaisinmaksukykyyn korkojen muutoksella on ollut negatiivinen vaikutus. (Kuvio 7.)

Ovatko muutokset kulutusluottojen koroissa vaikuttaneet takaisinmaksukykyysi

64 vastausta

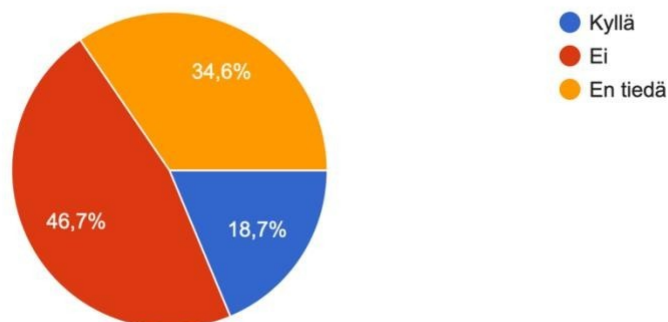

Kuvio 7. Vastaajien käsitys siitä, ovatko muutokset kulutusluottojen koroissa vaikuttaneet heidän takaisinmaksukykyynsä

Korkojen laskun jatkuessa kulutusluottoa uskovat ottavansa seuraavan viiden vuoden aikana kaikista vastaajista 20 (18,7 %). 50 (46,7 %) vastaajaa uskoo, että vaikka korkojen lasku jatkuisi, he eivät tule kulutusluottoa seuraavan viiden vuoden aikana ottamaan. 37 vastaajaa (34,6 %) valitsi vastausvaihtoehdon ”en tiedä”. (Kuvio 8.)

Jos korkojen lasku jatkuu, uskoisitko ottavasti kulutusluottoja seuraavan 5 vuoden aikana?

107 vastausta

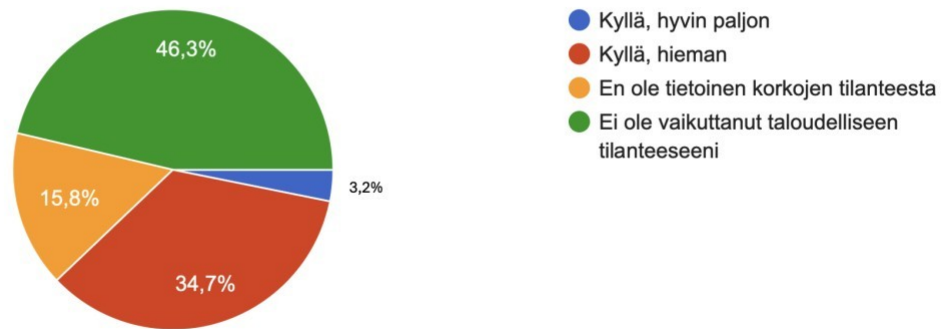

Kuvio 8. Vastaajien mielipide siitä, että uskovatko he ottavansa kulutusluottoja seuraavien 5 vuoden aikana.

Viimeisenä kysymyksenä kysyin, onko korkojen nousu viimeisten viiden vuoden aikana aiheuttanut vastaajissa taloudellista epävarmuutta. Kysymykseen vastasi 95 ihmistä. Ainoastaan 3 vastaajaa (3,2 %) kokivat korkojen nousun aiheuttaneen heille hyvin paljon taloudellista epävarmuutta. Hieman taloudellista epävarmuutta korkojen nousu on aiheuttanut 33 vastaajalle (34,7 %). 15

vastaajaa (15,8 %) eivät ole tietoisia korkojen tilanteesta ja 33 vastaajaa (46,3 %) kokevat, ettei korkojen nousulla ole ollut minkäänlaista vaikutusta heidän taloudelliseen tilanteeseensa. (Kuvio 9.)

Onko korkojen nousu viimeisen 5 vuoden aikana aiheuttanut sinulle taloudellista epävarmuutta?
95 vastausta

Kuvio 9. Vastaajien kokemus viimeisten viiden vuoden aikana tapahtuneen korkojen nousun vaikutuksesta heidän taloudelliseen varmuuteensa

7 Johtopäätökset

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, onko kulutusluottojen korkojen muutoksella ollut vaikutusta kuluttajien käyttäytymiseen, miten muutos on siihen vaikuttanut ja miten kuluttajat uskovat korkojen muutoksen vaikuttavan heidän talouteensa jatkossa. Opinnäytetyö koostuu teoreettisesta osuudesta, joka käsitteli kulutusluottomarkkinoita, korkojen muodostumista ja niiden vaikutuksia sekä empiirisestä tutkimuksesta eli kyselystä, jossa kartoitettiin satunnaisotannalla suomalaisten kulutusluottotilanteita sekä näkemyksiä.

Koen, että toteuttamani kysely onnistui hyvin ja olen tyytyväinen tavoittamani vastaajien määrään. Minulla oli hypoteesi, että korkojen noustessa viimeisten vuosien aikana kuluttajat olisivat merkittävästi vähentäneet kulutusluottojen ottamista ja nyt korkojen laskiessa kulutusluottojen määrä suomalaisten kotitalouksissa olisi lisääntynyt huomattavasti. Uskoin myös, että ihmiset ovat hyvin tietoisia muuttuneista korkotilanteista ja hyvin tarkkoja siitä, miten kuluttaa muuttuvassa taloustilanteessa.

Tutkimus osoitti, että kulutusluottojen korkojen muutoksella on todella vaikutusta kuluttajien päätöksiin kulutusluottojen suhteen sekä heidän taloudelliseen käyttäytymiseensä. Tuloksien mukaan vaikutuksissa on kuitenkin eroja eri ikäryhmien sekä taloudellisten tilanteiden välillä. Vaikka suurin osa kyselyyn vastanneista (94,4 %) kokee kulutusluoton koroilla olevan edes jonkinlaista merkitystä päätöksessä ottaa kulutusluottoa, yllättävän moni, 78,1 % 64 kysymykseen vastanneesta, vastasi kuitenkin, että korkojen muutoksella ei ole ollut vaikutusta heidän taloudelliseen tilanteeseensa ja 81 % 95 vastaajasta, että korkojen muutos ei ole aiheuttanut heille minkäänlaista taloudellista epävarmuutta tai vaikutus on ollut vähäinen. Tämä tulos osoittaa sen, että vaikka korko on kuluttajille tärkeä harkintakriteeri, sen lopulliset vaikutukset kuluttajien päätöksiin kulutusluottojen suhteen voivat kuitenkin olla melko vähäisiä.

Kulutusluotot ovat jokaisella mahdollisista alhaisista kuluista huolimatta kuitenkin kuukausittainen menoerä, ja mitä enemmän henkilöllä kulutusluottoa on, sitä suurempi osa heidän kuukausituloistansa menee kulutusluottojen poismaksamiseen. On siis positiivista huomata, että 107 kyselyyn osallistuneesta 73:ä ei ole mitään kulutusluottoja ja niistä 37 henkilöstä, joilla kulutusluottoja on, 31 vastaajalla (83,8 %) kulutusluoton määrä on kuitenkin alle 10 000 euroa. Kyselyyn vastanneista yli puolien kuukausitulot ovat alle 2500 euroa, joten voimme päätellä vastaajien tehneen harkittuja päätöksiä kulutusluottoihin liittyen suhteessa heidän tuloihinsa.

Teoriaosuudessa tutkittujen Suomen Pankin julkaisemien tilastojen perusteella voisi päätellä, etteivät suomalaiset ole niinkään miettineet korkotasoa kulutusluottoja ottaessa sillä vuosi vuodelta kulutusluottojen keskimääräinen määrä kotitalouksissa on kasvanut. Tilastokeskuksen (2024)

mukaan vuodesta 2021 lähtien suomalaisten velkaantumistasaste eli velkojen määrä suhteessa kotitalouksien tuloihin on kuitenkin pienentynyt. Tästä voidaankin siis päätellä, että yksi syy kulutusluottojen määrien lisääntymiselle on myös kotitalouksien lisääntyneet tulot, joiden vuoksi suomalaisilla on paremmat mahdollisuudet maksaa kulutusluottojen aiheuttamia kuluja paremmin.

Toteuttamani tutkimuksen tulokset korreloivat Suomen Pankin tilastojen kanssa siltä osin, että suurin osa vastaajista kokee, etteivät korkojen muutokset ole heidän talouteensa mitenkään suuresti vaikuttaneet. Suurimmalla osalla vastaajista ei kuitenkaan kulutusluottoja ole ja niiden, joilla kulutusluottoja on, kulutusluottomäärä on suurimmaksi osaksi alle 10 000 euroa. Suomen kotitalouksissa kulutusluottoja on tällä hetkellä kuitenkin keskimäärin melkein 18 000 euroa, joten tutkimukseeni vastaajista suurimmalla osalla luottoja on alle keskimääräisen määrän.

Suurin osa tutkimukseen osallistuneista oli nuoria 18–35-vuotiaita henkilöitä. Tämä täytyy ottaa huomioon tutkimustuloksia analysoidessa, sillä he voivat olla hyvin eri elämäntilanteessa kuin esimerkiksi yli 35-vuotiaat henkilöt. Tutkimustuloksien perusteella ei siis ikäjakauman epätasapainon vuoksi voi täydellä varmuudella analysoida koko Suomen kulutusluottoa ottaneiden tai mahdollisesti tulevaisuudessa ottavien täysi-ikäisten tilannetta. 107 henkilön otanta on kuitenkin melko suuri, joten tutkimuksen avulla saa melko hyvän käsityksen suomalaisten tilanteista kulutusluottojen suhteen.

Aiheesta olisi hyvä tehdä vielä jatkotutkimusta isommalla ja monipuolisemmalla otannalla keskittyen enemmän henkilöihin, joilla on tällä hetkellä kulutusluottoja. Näin voisi saada paremman käsityksen kuluttajien todellisista mielipiteistä ja ajatuksista. Jatkotutkimuksessa voisi todella paneutua siihen, miten erot ikäryhmien, tuloluokkien ja muiden taloudellisten tekijöiden välillä vaikuttavat kuluttajien käyttäytymiseen kulutusluottojen suhteen korkomarkkinoiden muutoksen keskellä.

8 Pohdinta

Aloitin opinnäytetyöprosessin keväällä 2024. Alkuperäisenä tavoitteenani oli saada raportti valmiiksi toukokuussa 2024, mutta kirjoitusprosessi venyi kuitenkin noin puolella vuodella ja aloitin kirjoittamisen kunnolla vasta syksyllä 2024. Raportin etenemistä vaikeutti kokoaikainen työskentelyni, jolla oletin olevan pienempi vaikutus jaksamiseeni. Syksyllä, kun pääsin vihdoinkin kirjoittamisen aloittamaan kunnolla, huomasinkin, että prosessi sujuu hyvin ja tietoa löytyy paljon monipuolisista lähteistä kattavasti. Koen, että viiveellä oli opinnäytetyöni kannalta jopa positiivinen vaikutus, sillä kulutusluottomarkkinoilla tapahtui vuoden 2024 aikana joitakin muutoksia, joista en välttämättä olisi osannut etsiä tietoa, ellen niistä työni vuoksi olisi ollut tietoinen. Pystyin myös keräämään työnteollani paljon uutta tietoa kulutusluotoista, jota pystyin hyödyntämään opinnäytetyötä kirjoittaessani. Työskentelin täysipäiväisesti myös koko opinnäytetyön kirjoittamisen ajan, mutta huomasin osaavani jakaa aikaani työn ja raportin välillä huomattavasti paremmin.

Suurena vahvuutena raportissani koen olevan sen, että muutoksien myötä aiheesta löytyi hyvin paljon ajantasaista tietoa ja tilastoja, joiden avulla raportista pääsee näkemään juuri vuoden 2024 tilanteen kulutusluottojen osalta Suomessa. Myös empiirinen tutkimukseni onnistui mielestäni kohtuullisen hyvin sekä vastaajien määrän että vastauksien laadun suhteen. Odotin vastaajien määrän jäävän alle 50 henkilöön mutta yllätyksekseni vastaajia olikin lopulta yli 100. Vaikka kyselyyn vastanneista suurin osa olikin nuoria henkilöitä, joilla ei ole paljoa kokemusta kulutusluotoista, osallistui kyselyyn myös paljon muita, joiden avulla sain kattavaa dataa aiheesta. Kyselyn laatiminen oli haastavin osuus tutkimuksessa, sillä en halunnut sen olevan liian pitkä ja halusin sen olevan vastaajissa kiinnostusta herättävä.

Raportista löytyy kattavaa tietoa sekä teorian perusteella kirjoitettuna että tutkimustuloksiin pohjautuen. Raportin lukija löytää yhdestä paikasta tiedon monista eri kulutusluottoihin liittyvistä seikoista, korkotilanteesta sekä luotonmyöntäjien toiminnasta. Raportista voi olla hyötyä kulutusluottojen ottamista harkitseville ja esimerkiksi myös luottolaitoksille, sillä tutkimukseni avulla pääsee näkemään kuluttajien asenteita sekä mielipiteitä yleisellä tasolla kulutusluottojen suhteen.

Saavutin itselleni opinnäytetyön suhteen asettamani tavoitteet ja opin hyvin paljon raporttia kirjoittaessani. Kirjoittamista helpotti myös oma suuri kiinnostus aihetta kohtaan ja koen tämän oppimiskokemuksen olleen erittäin hyödyllinen sekä työni että muun elämäni kannalta. Luotot ja velat ovat hyvin vahvasti läsnä nyky maailmassa ja niitä markkinoidaan jatkuvasti yhä enemmän. Koen siis aiheesta oppimisen olevan hyvin tärkeää, jotta osaa toimia järkevästi jatkuvasti muuttuvassa ja kehittyvässä maailmassa.

Lähteet

Axolaina s.a. Löydä edullinen laina Axolainan avulla. Luettavissa: <https://www.axolaina.fi>. Luettu: 1.4.2024

Bank Norwegian s.a. Lainojen yhdistäminen. Luettavissa:

https://www.banknorwegian.fi/laina/lainojen-yhdistaminen/?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_term=&utm_content=matchtype=%7Cnetwork=g%7Cplacement=%7Cadposition=%7Ccreative=675635861682%7Cadgroupid=140154293191&utm_campaign=613983831&utm_id=613983831&gbraid=0AAAAADiEN8oU5QMS7aC9DpOWbBytPI-KS&qclid=CjwKCAiA3Na5BhAZEiwAzrfagPHcGRXlh3FXm1fcmX2ijbrmZTvEwlk_Gsckb9Wr4iyRdlqs_wnJbRoCdxqAvD_BwE. Luettu 14.11.2024

Bondora s.a. Hae lainaa. Luettavissa: <https://www.bondora.fi>. Luettu: 1.4.2024

Finanssivalvonta. 5.9.2018. Kulutusluotot ja pikavipit. Luettavissa: <https://www.finanssivalvonta.fi/kuluttajansuoja/pankkipalvelut/kulutusluotot-ja-pikavipit/>. Luettu 13.11.2024

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Edita. Helsinki. Luettu 10.11.2024

Kilpailu- ja kuluttajavirasto. s.a. Luoton ennenaikainen takaisinmaksu. Luettavissa:

<https://www.kkv.fi/kuluttaja-asiat/luotot-ja-maksaminen/luotot/luoton-ennenaikainen-takaisinmaksu/> luettu 10.11.2024

Kilpailu- ja kuluttajavirasto. 2024. Positiivinen luottorekisteri. Luettavissa:

<https://www.kkv.fi/kuluttaja-asiat/luotot-ja-maksaminen/luotot/positiivinen-luottotietorekisteri/>. Luettu 13.11.2024

Laki kuluttajansuojasta (23.3.2023/449). Luettavissa:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1978/19780038?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kuluttajansuojalaki#L7P17a> . Luettu 10.10.2024

Makkonen, A. 2016. Asunto- ja kuluttajarahoitus. Alma Talent. Helsinki.

Oikeusministeriö 2019. Kuluttajaluottojen korkokatto laajenee ja tiukkenee syyskuun alusta.

Luettavissa: <https://oikeusministerio.fi/-/kuluttajaluottojen-korkokatto-laajenee-ja-tiukkenee-syyskuun-alusta>. Luettu 13.11.2024

Oikeusministeriö 2023. Kuluttajaluottoja koskevan lainsäädännön tarkistaminen. Luettavissa: <https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM085:00/2020>. Luettu: 13.11.2024

Lainojen kilpailutus s.a. Instabank laina: kokemuksia ja kaikki tiedot tästä. Luettavissa: <https://lainojen-kilpailutus.fi/lainapalvelut/instabank/> Luettu 9.10.2024

Minilex s.a. Kulutusluotto ikäraja. Luettavissa: <https://www.minilex.fi/a/kulutusluotto-ikäraja>. Luettu 17.11.2024

Niemi, M. 2014. Luotto-oikeus : luottotyypit, perintäprosessit ja takaisinsaanti. Talentum Media. Helsinki.

OP s.a. c. Euribor ja muut viitekorot. Luettavissa: <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/lainat-ja-asunnot/korot-ja-hinnat/euribor> Luettu: 11.11.2024

OP s.a. b. Pankkilaina. Luettavissa: <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/lainat-ja-asunnot/kulutusluotot/pankkilaina>. Luettu 10.10.2024

OP s.a. a..Vakuudeton laina – lainaa pesukoneesta pintaremonttiin. Luettavissa: <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/lainat-ja-asunnot/vakuudeton-laina>. Luettu: 1.4.2024

Peltonen, A. & Määttä, K. 2015. Kuluttajansuojalaki. Talentum Pro. Helsinki. Luettu 16.11.2024

Resurs Bank s.a. Yhdistä lainat. Luettavissa: https://www.resursbank.fi/lainaa/yhdistalainat?gbraid=0AAAAADhvzZidTnoHDyX5VD3HQwMZs7dF-&gclid=CjwKCAiA3Na5BhAZEiwAzrfagLR0eqU-SVUwm5OTclv1Q7gN4ccABUvFyxguIW0aFq1v_wR-fDVoLxoCZT8QAvD_BwE . Luettu 14.11.2024

Sortter. 2024. Tilasto vakuudettomien lainojen hakemisesta, luottopäätöksistä sekä lainojen koroista, lainasummista ja laina-ajoista. Luettavissa: <https://www.sortter.fi/tilastot/>. Luettu 15.11.2024

Suomen pankki. 2024. Lainat ja talletukset. Luettavissa: https://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/Dashboardit_ja_avoin_data/lainat-ja-talletukset/. Luettu 15.11.2024

Suomen pankki. Talletusten ja lainojen korot Suomessa, %. 6.11.2024. Luettavissa: https://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/taulukot-ja-kuviot/rahalaitosten-tase-lainat-ja-talletukset-ja-korot/taulukot/rati-taulukot-fi/talletusten_ja_lainojen_korot_fi/. Luettu 6.11.2024

Tilastokeskus 2024. Kotitalouksien tunnuslukuja, neljännesvuosittain 2000Q1-2024Q2.

Luettavissa:

https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_rtp/statfin_rtp_pxt_129q.px/table/tableViewLayout1/. Luettu 24.11.2024

Toivonen, J. 21.10.2023. Kulutusluottojen määrä räjähti Suomessa – maksuajat ovat myös pidentyneet, kun hintojen nousu kurittaa ihmisiä. Yle. Luettavissa: <https://yle.fi/a/74-20055685> .
Luettu 9.11.2024

Verrattu 2024. Mitä kulutusluotto tarkoittaa? Lue määritelmä ja katso ajantasainen maksimikorko.
Luettavissa: <https://verrattu.fi/mita-kulutusluotto-tarκοittaa/> Luettu: 9.10.2024

Vero. 2024. Positiivinen luottorekisteri. Luettavissa:

<https://www.vero.fi/positiivinenluottotietorekisteri/tietoa-rekisterista/>. Luettu 14.11.2024

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

Kysely suhtautumisesta kulutusluottoihin

20.11.2024 19:27

Kysely suhtautumisesta kulutusluottoihin

Kulutusluotot ovat yksityishenkilöille myöntämiä rahoitusmuotoja, joihin kuuluvat kertaluotot eli perinteiset pankkilainat (vakuudettomat sekä vakuudelliset pois lukien asuntolainat, opintolainat ja ajoneuvolainat), pienlainat, joustoluotot, luottokortit ja osamaksut.

* Pakollinen kysymys

1. Sukupuoli *

Merkitse vain yksi soikio.

- Mies
- Nainen
- Muu

2. Ikä *

Merkitse vain yksi soikio.

- 18-24
- 25-32
- 33-40
- 41-47
- 48-54
- 55+

3. Bruttotulot kuukaudessa **Merkitse vain yksi soikio.*

- 0-2500
- 2501-3500
- 3501-4500
- 4500+

4. Onko sinulla kulutusluottoja? **Merkitse vain yksi soikio.*

- On (ainoastaan vakuudettomia)
- On (ainoastaan vakuudellisia)
- On (sekä vakuudettomia että vakuudellisia)
- Ei ole

5. Kulutusluottojen velkamäärä (jos vastasit edelliseen kyllä)*Merkitse vain yksi soikio.*

- alle 10 000 euroa
- 10 000 - 20 000 euroa
- 20 000 - 30 000 euroa
- Yli 30 000 euroa

6. Kuinka tärkeänä tekijänä pidät korkoa kulutusluoton ottamispäätöksessä? *

Merkitse vain yksi soikio.

- Erittäin tärkeänä
- Melko tärkeänä
- Ei kovin tärkeänä
- Ei lainkaan tärkeänä

7. Ovatko muutokset kulutusluottojen koroissa vaikuttaneet takaisinmaksukykyysi

Merkitse vain yksi soikio.

- Vaikutus on ollut positiivinen
- Vaikutus on ollut negatiivinen
- Ei ole ollut vaikutusta

8. Jos korkojen lasku jatkuu, uskoisitko ottavasti kulutusluottoja seuraavan 5 vuoden aikana?

Merkitse vain yksi soikio.

- Kyllä
- Ei
- En tiedä

9. Onko korkojen nousu viimeisen 5 vuoden aikana aiheuttanut sinulle taloudellista epävarmuutta?

Merkitse vain yksi soikio.

- Kyllä, hyvin paljon
- Kyllä, hieman
- En ole tietoinen korkojen tilanteesta
- Ei ole vaikuttanut taloudelliseen tilanteeseeni

Google ei ole luonut tai hyväksynyt tätä sisältöä.

Google Forms